

2001. 14. P. 391–398.

4. Курта Х. М., Малишева О. О., Спиридонов В. Г. Оптимізація умов полімеразної ланцюгової реакції для дослідження мікросателітної ДНК веслоноса (*Polyodon spathula*). *Біологія тварин*. Львів, 2017. Т 19. № 2. С.56-63.

5. Heist E. J., Nicholson E. H., Sipiorski J. T. Microsatellite markers for the paddlefish (*Polyodon spathula*). *Conservation Genetics*, 2002. Vol. 3. P. 205-207.

6. Kaczmarczyk D., Luczynski M., Kolman R. Assemblage of spawning pairs of farmed American paddlefish based on their individual genetic profiles – a new tool in managing of the broodstock's gene pool. *Summary document of Aquaculture Europe*. 2008. P. 36-37.

7. Курта Х. М., Малишева О. О., Грішин Б. О., Гетья А. А., Шинкаренко Л. М., Спиридонов В. Г. Ідентифікація алельних варіантів мікросателітної ДНК веслоноса (*Polyodon spathula*). *Біоресурси і природокористування України*. 2017. Том 9. № 5-6. URL : <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bio/issue/view/377>

Леппа Анастасія

асистент

Лисенко Ганна

к.с.-г.н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія

Мала Данилівка, Харківська обл., Україна

ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ КОЗЕНЯТ ЗААНЕНСЬКОЇ ПОРОДИ В МОЛОЧНИЙ ПЕРІОД

В багатьох країнах світу молочне козівництво є промисловою галуззю тваринництва та приносить виробникам досить високий прибуток. Однак, в Україні ця галузь лише збільшує темпи розвитку, оскільки сконцентрована, здебільшого, в дрібних фермерських господарствах та у приватному секторі, і в її технології залишається невідпрацьованим механізм ефективного способу вирощування молодняку в молочний період [1-3].

З огляду на це, метою нашої роботи стала оцінка і обґрунтування оптимальних технологічних прийомів для молочного козівництва в умовах Східного регіону України.

Науково-господарський дослід було проведено на базі НПЦ рослинництва і тваринництва Харківської державної зооветеринарної академії Дергачівського району, Харківської області.

Для проведення дослідів перед окотом було відібрано 30 козоматок зааненської породи, з яких за принципом аналогів з урахуванням віку, походження, живої маси та термінів осіменіння було сформовано три групи по 10 голів.

У період проведення досліджень виділяли наступні періоди росту піддослідного

молодняку: молочний (від народження до 3-х місячного віку) і післямолочний (від 3-х до 6-ти місячного віку).

Козенята від маток 1-ої контрольної групи вирощувалися до 3-місячного віку на вільному підсосі. Маток 1-ї контрольної групи починали доїти після відлучення козенят 2 рази на добу.

Козенята від маток 2-ої дослідної групи упродовж 3-х місяців вирощувалися на режимному підсосі. У віці 3 місяців проводили повне відлучення підсосних козенят від матерів. Маток 2-ї дослідної групи від окоту до 3 місяців доїли один раз на добу, з 3 місяця і до закінчення лактації - 2 рази на добу.

Козенята від маток 3-ої дослідної групи відлучалися від матерів відразу після народження і вирощувалися самостійно методом ручного випоювання. Маток 3-ї дослідної групи доїли перші 10 днів лактації 4 рази на добу, надалі - до закінчення лактації - 2 рази на добу.

З 3-х до 6-ти місячного віку молодняк усіх груп утримувався в групових загонах, безприв'язно, на глибокій підстилці.

При виконанні роботи використовувались загальноприйняті методики та методи досліджень.

Облік поїдання кормів проводили щомісяця упродовж двох суміжних діб по різниці мас заданих кормів та їх не з'їдених залишків. Випоювання молозива та молока контролювалося щодня. У козенят при спільному утриманні з матерями контролювали кількість виссаного молозива та молока з вимені шляхом зважування їх до та після його прийому.

Оцінка росту і розвитку піддослідного молодняку проводилася за результатами щомісячних індивідуальних зважувань тварин з вирахуванням показників приросту. Екстер'єрну оцінку проводили шляхом окомірної оцінки та взяттям основних промірів з розрахунком індексів будови тіла тварин.

Молочність козоматок за лактацію при підсосному вирощуванні козенят визначали за методом контрольних періодів і облікових днів.

Молочна продуктивність козоматок, козенята яких вирощувалися окремо, визначалася за результатами щомісячних контрольних доїнь протягом всієї лактації з наступним перерахунком добового надою на місячний і надій за лактацію по кожній тварині.

Для оцінки якості молока маток за фізико-хімічними показниками під час контрольних доїнь відбирали середньодобову пробу в кількості, пропорційній надою.

Отримані дані статистично опрацювали на комп'ютері з використанням методик М. О. Плохинського (1969) та програмного ліцензійного забезпечення Microsoft Excel 2007.

Результати проведених досліджень показали, що за весь період вирощування молодняк, який вирощувався самостійно, спожив більше кормів, ніж ровесники, які вирощувалися різними способами підсосу. При цьому на 1 кг приросту маси тіла козенята 3-ої дослідної групи витрачали менше обмінної енергії та перетравного протеїну, ніж аналоги 1-ої контрольної та 2-ої дослідної груп.

Одержані дані досліджень вказують, що козенята, які утримувалися у різних умовах вирощування, мали різну інтенсивність росту живої маси. Так, при народженні у піддослідних тварин значних коливань за живою масою не відзначено. Усі козенята народилися добре розвинутими. Але, починаючи з 3-х місячного віку і

до кінця дослідного періоду, більш високою енергією росту визначалися тварини, які вирощувалися самостійно.

Лінійна оцінка будови тіла показала, що піддослідний молодняк мав добрий розвиток та пропорційну будову тіла, однак, козенята дослідних груп були високорослішими та крупнішими порівняно з однолітками 1-ої контрольної групи, які відрізнялися дрібнішою та більш широкотілою статуєю.

У підвищенні ефективності козівництва велику значимість має молочна продуктивність маток, так як козине молоко є високопоживним продуктом харчування та єдиним і незамінним кормом в перші 1,5-2,0 місяці життя козенят.

Проведені дослідження свідчать, що спосіб вирощування молодняка у молочний період вплинув на рівень молочної продуктивності маток та достовірно збільшив її у кіз дослідних груп.

Відтак, на підставі аналізу результатів експериментальних досліджень можна зробити висновок, що спосіб вирощування молодняка у молочний період має значний вплив на збільшення продуктивності як козоматок, так і молодняка в цілому.

Зважаючи на отримані результати наших досліджень можна стверджувати про доцільність відлучення козенят від матерів з моменту народження та вирощування їх самостійно методом ручного випоювання.

Список використаних джерел

1. Даниленко Г. Годівля, догляд та вирощування молочних кіз. *Фермерське господарство*. 2013. № 1. С. 24-25.
2. Занько Т. Альтернативна перспектива : молочне вівчарство та козівництво. *Агробізнес сьогодні*. 2013. № 21 (268). URL : <http://www.agro-business.com.ua/event/1910-alternatyvna-perspektyva-molochne-vivcharstvo-ta-kozivnytstvo.html>. (дата звернення 17.02.2018)
3. Сербіна В. Козівництво - перспективна галузь тваринництва України. *Тваринництво України*. 2012. № 8. С. 20-23.

